

WIADOMOŚCI LEKARZA

UBEZPIECZALNI SPOŁECZNEJ W WARSZAWIE

Październik 1938

WARSZAWA

Rok I. Nr. 4

OESTRIN

KLAWE

HORMON JAJNIKOWY

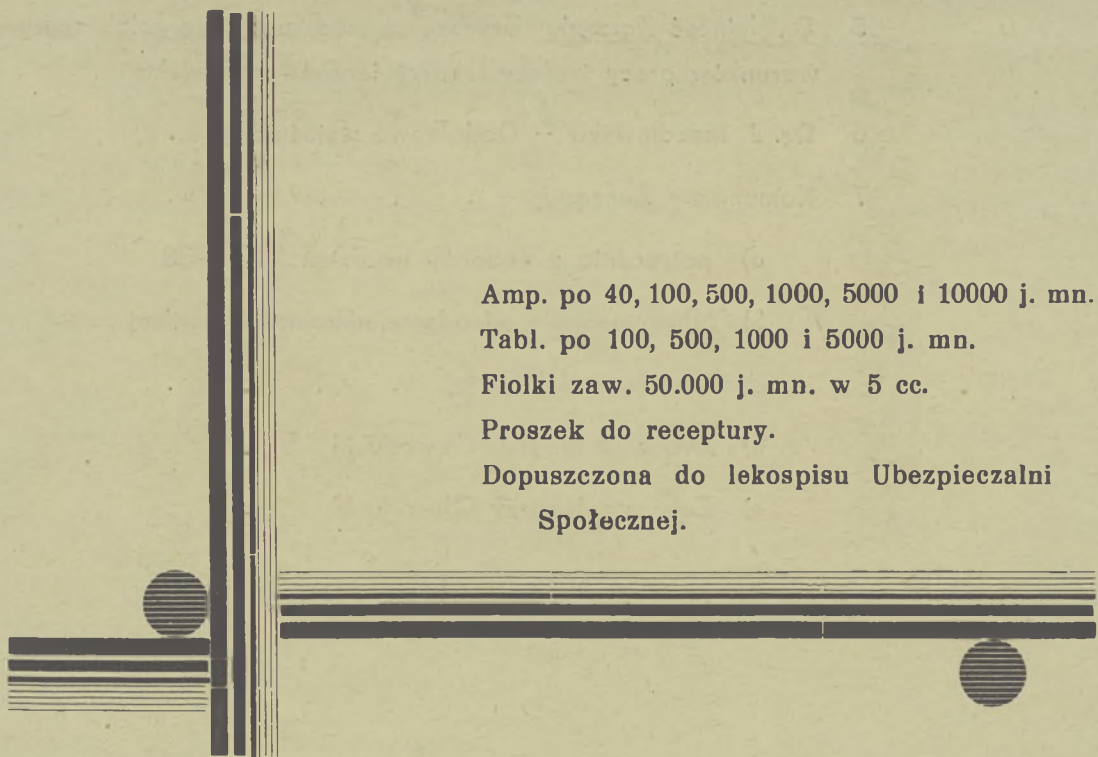
Amp. po 40, 100, 500, 1000, 5000 i 10000 j. mn.

Tabl. po 100, 500, 1000 i 5000 j. mn.

Fiolki zaw. 50.000 j. mn. w 5 cc.

Proszek do receptury.

Dopuszczona do lekospisu Ubezpieczalni
Społecznej.

T R E Ś Ć :

1. Witajcie Koledzy z Zaolzia 1
2. Koleżanki i Koledzy! W dniu 6.XI. b. r. Wszyscy do urn wyborczych 2
3. Komunikat Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej w sprawie nadchodzących wyborów do Sejmu 2
4. Dr. Kazimierz Junosza-Humiecki — Pogotowie Ubezpieczalni a lekarz domowy 3
5. Działalność Zarządu Zrzeszenia nad poprawą całokształtu warunków pracy i płacy lekarzy terenów zamiejskich . . . 4
6. Dr. J. Mozołowska — Dodatkowe wyjaśnienie 11
7. Komunikaty Zarządu 11
  - a) potrącenia z poborów na dzień 1.XI.1938 11
  - b) Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej 11
  - c) Z rodziny lekarskiej 11
  - d) Zebranie lekarzy Obwodu III 11
  - e) Zebranie lekarzy Obwodu V 11

Witajcie Koledzy z Zaolzia!

Gdy dziś wychodzi nowy numer naszego miesięcznika, przebrzmiąły już pierwsze słowa uroczystego powitania. Jeżeli więc teraz pisze się coś o Ziemi, która wróciła do nas dzięki zorganizowanej woli Narodu, dzięki wspólnej dwudziestoletniej tęsknocie NASZEJ I WASZEJ nie można już dobrać wielkich słów, bo w tej chwili przeminął nastrój październikowego święta, a pozostały dni szarej, wspólnej pracy. Słupy graniczne polskie przesunęliśmy na południowo-zachód bez wojny, jedynie dlatego, że nasza moralna postawa tchnęła wielkością. Zwycięstwo nasze, to nie tylko zwycięstwo dyplomacji, to nie wynik koniunktury, to bezkrwawy triumf Polskiej Armii i całego Narodu. Dlatego też Śląsk Zaolzański jest dla nas tem cenniejszym nabytkiem.

W piśmie zawodowym musimy z konieczności ograniczyć się do powitania Was, Koledzy-lekarze z Zaolzia, Was, z którymi już nawiązaliśmy serdeczny kontakt osobisty, przystępujemy do wspólnej pracy i nie już nas nie dzieli, choć przecież podział między nami istniejący przez tyle lat był tylko podziałem formalnym. Zaczynamy swe wspólne wysiłki jednym kierować torem, rozumiejąc, że praca lekarza społecznego jest pracą dla naszego wspólnego dobra — dla Narodu i Państwa.

* * *

Witajcie Koledzy z prastarej ziemi polskiej, co sprawiedliwości dziejowej wyrokiem wróciła do nas.

KOLEŻANKI I KOLEDZY! W DNIU 6.XI. B. R. WSZYSCY DO URN WYBORCZYCH!

Koledzy! Gdy w dniu 6 listopada staniecie przed urną wyborczą to pamiętajcie, że w ciążach ustawodawczych muszą się znaleźć lekarze. Ich obecność jest tam konieczna przy omawianiu wszelkich zagadnień z zakresu zdrowia publicznego pracy społecznej i z dziedziny naszych spraw zawodowych.

W IV Okręgu wyborczym w Warszawie kandyduje kol. Dr Adam Pietrasiewicz. Koledzy postarajcie się, aby wasza opinia szerzona wśród społeczeństwa wpłynęła na to, aby kol. Adam Pietrasiewicz znalazł się w sejmie.

Koleżanki i Koledzy! Pamiętajcie, że Wasz czynny udział w nadchodzących wyborach jest nieodzowny.

ŻYCIORYS

DR. MED. ADAMA PIETRASIEWICZA

Urodzony 28 lipca 1895 r. W Częstochowie. Syn wybitnego działacza niepodległościowego ś. p. Dr. Józefa, więzionego przez Rosjan.

Po strejku szkolnym 1905 r. uczęszcza do szkoły prywatnej polskiej, którą ukończył w 1912 roku. W czasie studiów pracował w tajnych organizacjach na terenie Częstochowy, następnie w Warszawie (O. M. N. organ. młodzieży narodowej).

Studia wyższe rozpoczął we Lwowie a następnie w Warszawie. Od 1916 był członkiem P. O. W. Brał czynny udział przy rozbijaniu

Niemców w listopadzie 1918 r. W dniu 11 listopada wstąpił ochotniczo do Wojska Polskiego. Na froncie ukraińskim w końcu 1918 i w początkach 1919 brał udział w walkach pod Gródkiem Jagiellońskim i przy obronie Lwowa.

W kwietniu na Wielkanoc 1919 roku w grupie płk. Beliny - Prażmowskiego bierze udział przy zdobywaniu Wilna, a w 1920 w walkach pod Kijowem.

Po wojnie kończy wydział lekarski Uniwersytetu Warszawskiego w roku 1923.

W życiu akademickim pracuje nad organizacją stowarzyszeń studenckich podczas okupacji niemieckiej. Jest pierwszym prezesem Sądu Bratniej Pomocy, założycielem i kilkakrotnym prezesem Koła Medyków. Po ukończeniu Uniwersytetu pracuje jako lekarz na Śląsku, w Krakowie, a następnie w Warszawie. Jednocześnie uczęszcza do Szkoły Nauk Politycznych w Krakowie. Jest założycielem i pierwszym prezesem Zjednoczenia Lekarzy b. wychowanków Uniwer. Warszaw. po 1915 r.

Bierze czynny udział w pracach szeregu organizacji lekarskich. Od kilku lat jest Dyrektorem Izb Lekarskich w Warszawie i Redaktorem Dziennika Urzędowego Izb Lekarskich.

Posiada odznaczenia: Medal Niepodległości, Złoty Krzyż Zasługi i „Walki o Szkołę Polską“.

Komunikat Izby Lekarskiej Warszawsko - Białostockiej w sprawie nadchodzących wyborów do sejmu

W związku ze zbliżającymi się wyborami do Sejmu R. P. Zarząd Izby Lekarskiej Warszawsko - Białostockiej zwraca uwagę swych członków, że na listach kandydatów na posłów znajdują się lekarze członkowie Izby, mianowicie:

w okręgu wyborczym 4 (Warszawa) —
Dr. Adam Pietrasiewicz;

w okręgu wyborczym 6 (Warszawa — Pra-
ga) — Dr. Józef Jakowski;

w okręgu wyborczym 13 (Łowicz) — Dr.
Mateusz Chełmoński i Dr. Józef Kosko.

Wobec tego, że konieczność udziału lekarzy w ciałach ustawodawczych przy omawianiu zagadnień z dziedziny zdrowia publicznego i spraw zawodowo lekarskich nie ulega dla nikogo najmniejszej wątpliwości, Zarząd Izby Lekarskiej Warszawsko - Białostockiej wzywa swych członków do jak najwyższego poparcia

osobiście oraz swym wpływem kandydatów lekarzy do Sejmu R. P.

Sekretarz:

(—) Dr. Witold Odrzywolski

Prezes:

(—) Prof. Dr. Władysław Szenajch

DR. KAZIMIERZ JUNOSZA-HUMIECKI, Warszawa

Pogotowie Ubezpieczalni Społecznej a lekarz domowy

Niezbędności istnienia Pogotowia Ubezpieczalni nikt chyba nie może kwestionować, wobec czego nie widzę potrzeby wymieniać długiego szeregu powodów, motywujących racjonalność tej formy lecznictwa w Ubezpieczalni.

Ponieważ jednak jest to pomoc doraźna, zaś dalszą opiekę lekarską nad pacjentem Lek. Pog. roztacza lekarz domowy, ta współpraca dwu wyżej wymienionych lekarzy musi być szarmonizowana. Na ten właśnie temat chciałbym podać kilka uwag, jakie mi się nasunęły w ciągu trzech lat pracy na stanowisku lekarza domowego. Do uwag tych czuję się tym bardziej powołany, że w ciągu 4½ lat (1925 — 1930) sam pracowałem w charakterze lekarza Pogotowia Ubezpieczalni.

Mam wrażenie, że, z chwilą objęcia Pogotowia przez Zrzeszenie Lekarzy Ubezpieczalni, zaszło wiele zasadniczych różnic pomiędzy warunkami pracy ówczesnego lekarza Pogotowia Ubezp., a obecnego, w tym sensie, że praca ta obecnie odbywa się w warunkach znacznie pomyślniejszych dla lekarza.

Ale nie ta różnica jest istotną i nie o niej pragnę mówić; chodzi mi o technikę załatwiania przypadków Pogotowia.

Obserwując jako lekarz domowy w ciągu trzech lat, jak to już wyżej zaznaczyłem, przypadki załatwiane przez lekarzy pogotowia, zrobiłem pewne spostrzeżenia, z którymi pragnę podzielić się z Szanownymi Kolegami.

Przede wszystkim rzuca się w oczy duża ilość przypadków załatwianych przez lekarzy Pogotowia, które to przypadki zupełnie nie posiadają cech nagłości. Bardzo często bowiem, lekarze Pogotowia wzywani są do wy-

sokiej temperatury (przeważnie angina lub grypa).

Następnie, wezwany w podobnych przypadkach lekarz przeważnie nie zapisuje lekarstwa na okres kilku dni, ale podaje jakiś środek przeciwgorączkowy i poleca nazajutrz wezwać lekarza domowego.

Czy to jest słuszne? Czy nie jest to zupełnie zbędne dublowanie wezwań lekarskich kosztem obciążania i tak już przeciążonego pracą lekarza domowego? Czy nie racjonalnym byłoby w podobnych przypadkach przepisanie choremu lekarstwa na przypuszczalną ilość trwania dni choroby i udzielenie na ten okres zwolnienia od pracy?

W wypadkach istotnie nagłych (atak zapalenia wyrostka robaczkowego, kamicy nerkowej lub wątrobowej itp.), gdzie zespół objawów ostro występującej sprawy chorobowej bywa często bardzo charakterystyczny i typowy, uważam za konieczne ze względów na dobro chorego i ułatwienie dalszej pracy lekarzowi domowemu, aby lekarz Pogotowia pozostawiał na piśmie dla lekarza domowego przypuszczalne rozpoznanie lekarskie, oraz rodzaj wykonanych zabiegów. Na tejsze karcie lekarz Pogotowia, uważając za konieczne wizytowanie tegoż chorego przez lekarza domowego, powinien nadmienić, że bytność lekarza domowego jest konieczną i dodać po upływie mniej więcej ilu dni.

Zauważyłem również, że lekarze Pogotowia unikają dawania skierowań do szpitali nawet w tych wypadkach, co do których bezwzględnie są wskazane operacja lub leczenie szpitalne. Czy to jest racjonalne?

Podobnie dzieje się w wypadkach gdzie zachodzi potrzeba opieki lekarza specjalisty; i tu sprawę wezwania lekarza specjalisty lub

skierowania chorego do specjalisty przerzuca się na barki lekarza domowego.

To samo dotyczy analiz lekarskich, których wykonanie bezpośrednio po wystąpieniu sprawy chorobowej może mieć duże znaczenie rozpoznawcze (analiza moczu po ataku kamicy nerkowej).

Skreślając powyższe, mam na celu nie krytykę pracy Pogotowia Ubezpieczalni, a zwrócenie na nią uwagi Zarządu Pogotowia, któ-

ry odpowiednimi zarządzeniami może łatwo usunąć istniejące moim zdaniem niedociągnięcia w sposobie udzielania pomocy lekarskiej przez lekarza Pogotowia, a usunięcie takich wyjdzie na korzyść pacjentom jak i lekarzowi domowemu.

Stanie się wówczas zadość zasadniczej myśli i tendencji mego artykułu: by współpraca lekarza Pogotowia i lekarza domowego uległa szarmonizowaniu i połączyła się zgodnym wspólnym torze.

Działalność Zarządu Zrzeszenia nad poprawą całokształtu warunków pracy i płacy lekarzy terenów zamiejskich

Niniejszym podajemy szereg dokumentów, które świadczą o nieustrudzonej aktywności i wielkim wysiłku ze strony Zarządu Zrzeszenia, mającym na celu poprawę pracy i płacy lekarzy terenów zamiejskich
Dyskusja nad powyższymi zagadnieniami odbędzie się w dniu 9.XI.38 w lokalu Zrzeszenia (patrz Komunikaty Zarządu).

(R)

PROTOKÓŁ

Działo się w Warszawie, dnia 14 lipca 1938 r. w siedzibie Ubezpieczalni Społecznej w Warszawie — Polna 30.

Obecni: Vice - Dyrektor Ubezpieczalni Mieczysław Buszkowski, Lekarz Naczelny Dr. med. Stanisław Zamecki, Prezes Zrzeszenia Lekarzy Ubezpieczalni Społecznej Dr. med. Aleksander Rytel, Vice - Prezes Dr. med. Helena Hołówkowa i Sekretarz Dr. Zygmunt Obrębski.

Przedmiotem obrad były protokoły uzupełniające umowę zbiorową ze Zrzeszeniem Lekarzy Ubezpieczalni, zawartą w dniu 29.XII.1933 r., a mianowicie: protokół z dnia 25 maja 1935 r. oraz dwa protokoły z dn. 20 lipca 1935 r. wraz z dodatkiem z dnia 20 lipca 1935 roku do jednego z tych protokółów.

Omówiono następujące sprawy:

1. Sprawę wysokości zwrotów za używanie lokalu, światła, telefonu i obsługi, postanowiono rozpatrzyć i załatwić do dnia 31 sierpnia 1938 r., indywidualnie dla każdego lekarza, zatrudnionego na terenie Obwodu Zamiejskiego.

2. Sprawę ryczałtów za lokomocję, o których mowa w protokołach z dnia 25 1935 r. a w związku z tym postanowiono sprawę tę poddać rewizji i załatwić do dnia 31 sierpnia 1928 r.

3. W związku z treścią pkt. a. § 7 protokołu z dnia 25 maja 1935 r. omówiono propozycję Zrzeszenia zwiększenia liczby etatów lekarzy domowych na terenie Obwodu Zamiejskiego do wysokości 30 etatów oraz wielkości obsługiwanych obecnie rejonów, a w związku z tym postanowiono sprawę tę ostatecznie omówić i załatwić do dnia 31 sierpnia 1938 r.

4. Wobec oświadczenia Zrzeszenia, że lekarze domowi nie mogą obsługiwać wydzielonych terenów w zakresie pomocy obłożnie chorych w nocy i w dni świąteczne, postanowiono w związku z p. b. § 7 protokołu z dnia 25 maja 1935 r. sprawę zorganizowania rezerwy lekarskiej ostatecznie omówić i załatwić do dnia 31 sierpnia 1938 r.

PRZEDSTAWICIELE ZRZESZENIA:

Prezes: (—) Dr. med. A. Rytel.
Vice-Prezes (—) Dr H. Hołówkowa.
Sekretarz: (—) Dr Z. Obrębski.

PRZEDSTAWICIELE UBEZPIECZALNI:

Vice-Dyrektor: (—) M. Buczkowski.
Lekarz Naczelny: (—) Dr St. Zamecki.

PROTOKÓŁY

pierwszych trzech posiedzeń porozumiewawczych przedstawicieli: Działu Lecznictwa U. S. w War-

szawie, Zrzeszenia Lekarzy U. S. i Delegatów Lekarzy ordynujących Obwodu Zamiejskiego U. S. odbytych w dniach 17, 22 i 26 sierpnia 1938 r. w sprawie wykonania punktów I-go, II-go i IV protokołu z dnia 14. VII. 1938 r. (załącznik).

Działo się w Warszawie, w siedzibie U. S. przy ul. Polnej Nr. 30.

Obecni na wszystkich posiedzeniach:

Z ramienia Działu Lecznictwa U. S. Zast. L. N. Dr. Klemczyński,

Z ramienia Zarządu Zrzeszenia L. U. S. Dr. Kozłowski,

Z ramienia Lekarzy ordyn. Obwodu Zamiejskiego, jako delegaci — Dr. Dokowski, Dr. Jachno, Dr. Pająk.

Ponadto z ramienia Zrzeszenia Lekarzy U. S. obecna Dr. Hołówkowa.

Omówiono i przedyskutowano sprawy przewidziane protokołem z dn. 14. 7. 38 r. (w stosunku do pełnych etatów zatrudnienia), a mianowicie:

I. pkt. tego protokołu — wysokość zwrotu kosztów za korzystanie z lokali lekarzy,

II-gi pkt. tego protokołu — wysokość opłat za pomocję,

IV-ty pkt. tego protokołu — zagadnienie udzielania pomocy chorym przez lekarzy U. S. w przypadkach nagłych od 19 do 7 oraz w niedziele i dnie świąteczne.

I. Zwrot kosztów za korzystanie z prywatnych lokali lekarzy ordynujących:

W dniu 17.VII.38 r. na pierwszym posiedzeniu Dr Dakowski w imieniu delegatów lekarzy Obwodu Zamiejskiego złożył następujący projekta:

Zwrot kosztów składa się z 2-ch części —

- a) część ruchoma — stanowiąca rzeczywiste komorne wraz z podatkiem, opłacane przez lekarza za 2 pokoje (gabinet i poczekalnia), z których korzystają chorzy ubezpieczalni, a w domu własnym lekarza według cen rynkowych danej miejscowości. Koszta te w całości zwraca U. S. ponieważ lekarze U. S. wynajmują te lokale wyłącznie dla U. S., nie korzystają z nich prywatnie, nie mają czasu na praktykę prywatną,
- b) część stała — stanowiąca koszta utrzymania tych 2-ch pokoi oraz telefonu tj. zł 75 miesięcznie.

Przy etatach niepełnych wysokość zwrotów za korzystanie z lokali odpowiada ułamkom danych etatów.

SEPTAZIN

Benzyl-o-p-amino-
benzeno-sulfamid

**Swoisty lek przeciw chorobom zakaźnym
o wybiórczym działaniu na streptokoki.**

Nietoksyczny, bezbarwny i bez smaku

SEPTAZIN SOLUBILE

Rozpuszczalna pochodna Septaziny [5% bezbarwny roztwór l-fenyl-
(d w u s u l f o p r o p y l o) - p - a m i n o - b e n z e n o - s u l f a m i d u s o d o w e g o]

do stosowania dożylnego i domięśniowego.

Umożliwia energiczne, swoiste leczenie zakażeń spowodowanych paciorkowcami innymi drobnoustrojami

**Róża. Zakażenie połogowe. Posocznica.
Angina septyczna. Grypa i jej powikłania.**

Septazin tabl. 20 × 0,5, Septazin tabl. 12 × 0,5,

Septazin solub. 5 amp. po 5 cm³, Septazin solub. 5 amp. po 10 cm³

Opakowanie szpitalne po 250 tabletek i po 50 ampułek.

Przem.-Handl. Zakł. Chem.

LUDWIK SPIESS I SYN

Sp. Akc. — Warszawa

Kwota zł 75.— składa się z następujących pozycji: służba zł 30.—, telefon zł 15.—, opał zł 20.—, światło zł 10.—.

W dniu 22.VIII.38 r. na drugim posiedzeniu Zast. Lek. Nacz. w sprawie powyższego projektu złożył następujące oświadczenie w imieniu Wydziału Organizacji Lecznictwa:

ad. pkt. a) — całkowity koszt komornego za dwa pokoje nie powinien obciążać wyłącznie U. S. lecz w pewnym stosunku i lekarza, ponieważ korzysta on z tych pokoi dla celów prywatnych, j. np. przeważnie pokój przyjęć jest gabinetem pracy lekarza, miejscem przyjęć chorych prywatnych itd., chyba że zachodzi przypadek wyjątkowy, gdy lekarz nie zajmuje się zupełnie prywatną praktyką i lokal wynajmuje wyłącznie dla potrzeb chorych ubezpieczonych. Jednak usunięcie się lekarza od pracy prywatnej jest objawem ujemnym.

ad. pkt. b) — proponowany zwrot kosztów utrzymania lokalu w sumie zł 75 mies. jest zbyt wysoki: obliczenia poszczególnych pozycji są wyższe od kosztów rzeczywistych; plus zwrot faktycznych kosztów za rozmowy telefoniczne zamiejscowe. Pozycję zł 30 za służbę należy obniżyć na zł 20.— ((ponieważ służąca zajęta jest w czasie przyjęć do 4 — 5 godzin dziennie). Za telefon zł 15 — na zł 7 koszt abonentu wynosi od 8 — 10 zł), lecz nie może całkowicie obciążać U. S., ponieważ z niego korzysta lekarz dla celów prywatnych), za opał na zł 12.— (licząc sezonowo 2 i pół tonny węgla za 2 pokoje). Światło zł 10.— na zł 8.— (zużywa się tylko w godzinach popołudniowych przyjęć). Utrzymanie czystości (pasta, ścierki itd.) najwyżej do 4 zł mies. Razem koszty stałe, w obliczeniu rzeczywistych wydatków, nie mogą przekraczać zł 50 miesięcznie.

Po rozważeniu propozycji obniżki pp. delegaci Zrzeszenia oświadczyli, że ad. pkt. a) — wniosek podtrzymuje bez zmian, ad. pkt. b) — obniżają sumę zł 75 do zł 65.

W dniu 26.8.38 r. Zast. Lek. Nacz. podał do wiadomości, że w imieniu Dyrekcji U. S. podtrzymuje nadal wniosek o obniżenie projektu kosztów z dn. 22.8.38 r., podając konkretnie projekt Ubezpieczalni ad. pkt. a) — 50% kosztów komornego za 2 pokoje i ad. pkt. b) — z 50.— miesięcznie za utrzymanie tych pokoi plus zwrot za rozmowy telefoniczne zamiejskie.

PP. delegaci Zrzeszenia podtrzymali nadal wnioski ad. pkt. a) z dnia 17.8.38 r. i ad. pkt. b) z dnia 22.8.38 r.

Wobec powyższego zast. Lek. Nacz. stwierdził, że dotychczasowe pertraktacje ad. pkt. 1. — należy uważać za niezgodnione pomiędzy Działem Lecznictwa, a Delegatami Zrzeszenia.

II. Wysokość opłat za lokomocję.

(przejazdy lekarzy do obłożnie chorych)

W dniu 17.6.38 r. na pierwszym posiedzeniu pp. delegaci zgłosili projekt, aby suma zwrotu miesięcznego równała się wysokości utrzymania konia z woźnicą tj. obecnie w granicach zł 150 do zł 180 ze względów następujących: Środek lokomocji winien być stale do dyspozycji lekarza, a obecny ryczałt jest niewystarczający na utrzymanie stałych środków lokomocji.

Zast. Lek. Nacz. oświadczył, że projekt jest nie do przyjęcia, jako niesprawiedliwy w stosunku do lekarzy i U. S. i zaproponował, aby kwota zwrotu była ustalona indywidualnie w zależności od rozległości terenu, rozsiedlenia ubezpieczonych, z tym, że lekarz na tej pozycji nie powinien tracić, ale i nie powinien zarabiać. PP. delegaci w zasadzie zgodzili się ze stanowiskiem Zast. Lek. Naczelnego.

W dniu 22.8.38 r. pp. delegaci zgodę swą wyrazili i projekt swój z dnia 17.8.28 wycofali.

W dniu 26.8.38 Zast. Nacz. Lek. oświadczył, że podtrzymuje swój projekt w imieniu Dyrekcji z następującym uzupełnieniem, że rejonny dzielą się na nieposiadające ryczałtowych zwrotów (tj. te, gdzie są bardzo rzadkie wyjazdy, a koszty lokomocji zwracane są według rachunku woźnicy lub taksy wojewódzkiej) oraz na posiadające ryczałtowe zwroty, ustalane w sposób wyżej proponowany.

PP. delegaci projekt w zasadzie przyjęli z zastrzeżeniem, że taksa wojewódzka jest dla niektórych miejscowości zbyt niska. W punkcie tym p. dr Hołówkowa wnosi, aby ustalanie wysokości zwrotu ryczałtowych kosztów odbywało się w obecności przedstawiciela Zarządu Zrzeszenia. Zast. Lek. Nacz. oświadczył, że w przypadkach spornych jest to pożądane, natomiast w bezspornych — zbędne, ponieważ pracodawca musi mieć pra-

wo bezpośrednich pertraktacji z pracownikiem. Zast. Lek. Nacz. stwierdził, że sprawa treści punktu II-go została uzgodniona. konieczne jest obniżenie tej kwoty do zł 50.—

III. Zagadnienie pracy lekarzy w godzinach od 19 do 7 rano, oraz w niedziele i święta.

dniu 17.8.38 r. na pierwszym posiedzeniu na wstępie p. dr Kozłowski, jako przedstawiciel Zarządu Zrzeszenia Lekarzy U. S. oświadczył, że uregulowanie dotychczasowej pracy lekarzy w ciągu 24 godzin jest b. ważne, że tego rodzaju czas pracy lekarzy jest niezgodny z odpowiednimi przepisami prawa i podkreślił, że uregulowanie tego zagadnienia jest rzeczą bezwzględnie pilną. Dr Hołówkowa podzreśla, że a) protokół z dnia 14.7.38 r. zapewnia lekarzom zwolnienie od pracy w godzinach nocnych oraz w niedziele i święta, a zwolnienie to jest najważniejszym postulatem lekarzy, b) przyznaną podwyżkę uposażeń lekarzy Obw. Zam. należy uważać jako wyrównanie dawnej niesprawiedliwej oceny pracy, c) lekarze Obw. Zam. nie odstąpią od żądania zwolnienia Ich od pracy w godzinach nocnych i w dniu świąteczne.

Wobec tego pp. delegaci złożyli następujący projekt. W zasadzie lekarz U. S. jest wolny od pracy w godz. od 19 do 7-ej rano, oraz w niedziele i święta. Należy angażować do pełnienia dyżurów lekarzy prywatnych, ewent. cały teren należv podzielić na rejony dyżurne, w których dyżurowali by specjaliści lekarze, wyjeżdżający na wezwania ustne lub telefoniczne do chorych danego rejonu.

Ewent. zamiast rejonów dyżurnych można wejść w porozumienie z Pogotowiem Lekarzy U. S. Dla pokrycia kosztów lekarzy zrzekają się obsady 8-miu nowych etatów z pośród 30 projektowanych w protokóle z dnia 14.7.38 r., i wnoszą aby U. S. poniosła pozostałe koszty.

W odpowiedzi Zast. Lek. Nacz. oświadczył, że:

1. zorganizowanie specjalnych punktów punktów dyżurnych, a obejmujących różne miejscowości — uważa technicznie za niewykonalne,

2. lekarze ordynujący, w przypadkach nagłych będą nadal wzywani do chorych,

3. będą ponosili odpowiedzialność prawną za odmowę udzielania pomocy,

3. nocne telefoniczne wzywanie lekarza z innej miejscowości jest bardzo trudne dla chorych,

5. Pogotowie mogłoby obsłużyć li tylko teren miejscowości położonych b. blisko Warszawy, posiadających drogi bite,

6. stworzenie normalnych warunków pracy przez zwiększenie etatów oraz uposażenia pozwoli pełnić im całokształt obowiązków, a kilku lekarzy U. S. danej miejscowości ustalić może między sobą dyżury kolejne.

Po dyskusji wyłonił się nowy projekt pp. delegatów, a mianowicie: Obwód Zamiejscowy dzieli się na 2 strefy.

Strefa I-sza bliższe okolice Warszawy, gęsto zaludnione przez ubezpieczonych, gdzie duża jest frekwencja chorych.

Lekarze w tej strefie wolni są od pracy od godz. 19 do 7-ej, oraz w niedziele i święta. Pracę tę pełnią lekarze z poza U. S. ewent. Pogotowie Zrzeszenia. Granice tej strefy objęte są krańcowymi punktami: N. Dwór, Jabłonna, Radzymin, Wołomin, Rembertów, Otwock, Piaseczno, Pruszków.

Strefa II-ga obejmuje pozostały teren Obwodu Zamiejskiego. W strefie tej lekarze ordynujący U. S. sami pełnią pracę w godz. od 19 do 7 rano, oraz w niedziele i święta za opłatą dodatkowa, lub zryczałtowaną.

W dniu 22.8.38 r. na drugim posiedzeniu, Zast. Lek. Nacz. wyjaśnił, iż po głębokim rozważeniu uważa nadal sprawę zorganizowania dyżurów za b. trudną, jedynie możnaby rozpatrzyć, które miejscowości należałoby przyłączyć do Warszawy, jako stanowiące dzisiaj jej dalsze przedmieścia. PP. Delegaci ustalili nowe granice I-szej strefy, zmniejszając teren ograniczony punktami: Jabłonna, Zielonka, Rembertów, Miłosna, Falenica, Raszyn, Włochy, Babice i Łomianki. Poza tym nie wnieśli zmian do pierwotnego projektu.

W dn. 26.8.38 r. Zast. Lek. Nacz. w imieniu Dyrekcji U. S. oświadczył, że:

1. U. S. zwiększa liczbę rejonów lekarskich. podnosi uposażenie, czyli stwarza normalne warunki pracy lekarzy. Warunki te umożliwiają lekarzom Obw. Za. miejs. pełnienie całokształtu pracy, który jest udziałem wszystkich lekarzy pracujących na prowincji w całej Polsce, jak lekarzy wolno praktykujących tak i lekarzy U. S.

2. U. S. nie widzi możliwości stworzenia na prowincji odmiennych warunków aniżeli istniejące w całym kraju.
3. Obecnie podniesienie uposażenia i zagwarantowanie drugiej podwyżki od 1.I.39 r. (zrównanie z uposażeniem w Warszawie), oraz zwiększenie liczby etatów — są to wydatne korzyści lekarzy O. Z. a jednocześnie ostateczna granica wydatków jakie może ponieść U. S. Stworzenie specjalnego aparatu lekarzy — dyżurnych, bądź praca Pogotowia byłaby kosztowne, przekraczające możliwości finansowe instytucji.

Po dyskusji nad powyższym oświadczeniem pp. delegaci nie zmienili swych wniosków, wobec powyższego Zast. Lek. Nacz. stwierdził, że dotychczasowe pertraktacje nie doprowadziły do uzgodnienia sprawy.

P. delegaci wnoszą, aby dalsze pertraktacje przenieść na teren Dyrekcji U. S. z udziałem Pana Komisarza, ponieważ lekarze O. Z. uważają treść protokołu z dnia 14.7.38 r. za wiążącą obie strony. Zast. Nacz. Lek. zobowiązał się przedłożyć sprawę Dyrekcji U. S. z tym, aby następne posiedzenie odbyło się przed dniem 41.8.1938 r.

PRZEDSTAWICIELE ZRZESZENIA:

L. U. S. LEKARZY OBWODU ZAMIEJSKIEGO:

- (—) Dr Hołówkowa,
- (—) Dr Jachno Edmund,
- (—) Dr Dokowski.

PRZEDSTAWICIELE DZIAŁU LECZNICTWA:

- (—) Dr E. Klemczyński.
- (—) Dr Z. Kozłowski.

P R O T O K Ó Ł

czwartego posiedzenia porozumiewawczego przedstawicieli Ubezpiecz. Społ. w W-wie, Zrzeszenia Lek. U. S. i Delegatów Lekarzy Obw. Zamiejskiego, odbytego w dniu 30. 8. 38 r. w sprawie wykonania pktów I, II, i IV protokołu z dnia 14. 7. 38 r.

Działo się w Warszawie w siedzibie U. S. przy ul. Polnej 30.

Obecni: Z ramienia U. S. — Komisarz Dr. P. Martyszewski (Dyrektor Dr. M. Zając, Lekarz Naczelny Dr. St. Zamecki, Zast. Lek. Nacz. Dr. Klemczyński.

Z ramienia Zarządu Zrzeszenia Dr. Hołówkowa, Dr. Z. Kozłowski. Jako delegaci O. Z. Dr. A. Dokowski, Dr. E. Jachno, Dr. Pająk.

Na wstępie dr Hołówkowa zreferowała wyniki trzech uprzednich posiedzeń z dnia 17.22. i 26.8.1938 r. odbytych przez Delegatów Lekarzy z przedstawicielami Działu Lecznictwa, stwierdzając, iż pkt. II-gi protokołu z dnia 14.7.38 r. został uzgodniony, natomiast pkt. I-szy i IV tegoż protokołu nie zostały uzgodnione, ponieważ przedstawiciel Działu Lecznictwa nie zgodził się z treścią wniosków, zgłoszonych przez delegatów w dn. 17.8.1938 r. w sprawie pkt. I-a, w dn. 22.8.38 r. w sprawie pkt. I-b, oraz w dn. 17.8.38 r. w sprawie pkt. IV (podział terenu na dwie strefy, przy czym granicze strefy pierwszej zaprojektowano ostatecznie w dn. 22.8.38 r.).

W przemówieniach swych dr Hołówkowa, dr Kozłowski oraz delegaci lekarzy O. Z. uzasadniali słuszność wniosków zgłoszonych na poprzednich posiedzeniach porozumiewawczych z przedstawicielami Działu Lecznictwa w dniach 17.22 i 26.8.38 r. przytaczając, już uprzednio na tych posiedzeniach podawane motywy, swych wniosków i ponadto dodatkowo scharakteryzowali ciężkie warunki pracy lekarzy O. Z., zwłaszcza trwania tej pracy w godz. nieustalonych w ciągu całej doby; przedstawiciele lekarzy O. Z. i Zrzeszenia powołali się na treść protokołu z dn. 14.7.38 r., który uważają za wiążący dla U. S. i podkreślili, iż sprawa dyżurów na terenie O. Z. nie jest nową, lecz aktualną i systematycznie wznawianą przez lekarzy od kilku lat.

W odpowiedzi na przemówienia przedstawicieli Zrzeszenia i lekarzy O. Z. zabierali głos wszyscy obecni przedstawiciele U. S. i udzielali szczegółowych wyjaśnień tych zagadnień, które są zawarte w treści wniosków zgłoszonych przez lekarzy na uprzednich trzech posiedzeniach z Działu Lecznictwa.

W stosunku do tych wniosków przedstawicieli Zrzeszenia i Lekarzy O. Z. stanowisko i wnioski Ubezpieczalni są następujące:

1. U. S. potwierdza trudność warunków pracy szeregu lekarzy O. Z. i z tej przyczyny, w dążeniu do znormalizowania tych warunków pracy oraz zapewnienia lekarzom O. Z. lepszych warunków bytu — zgodziła się na podwyższenie uposażeń lekarzy O. Z. do zł 650.— miesięcznie z mocą wsteczną od dnia 1.7.38 roku oraz na dalszą wyżkę uposażeń do wysokości obowiązujących w Warszawie od dnia 1.I.38 r., ponad to zwięks-

sza liczbę etatów O. Z. o przeszło 12 etatów.

2. Powyższe zmiany wpłyną zasadniczo na znormalizowanie warunków pracy i bytu lekarzy O. Z., — U. S. stwierdza, że w tych warunkach normalnych lekarze O. Z. powinni i mogą pełnić całokształt tych obowiązków, które wynikają z obowiązkowej umowy zbiorowej o pracę oraz z obowiązków lekarza, zatrudnionego na prowincji.
3. Zwolnienie lekarzy O. Z. od doraźnej pracy w godzinach od 19 do 7 rano oraz w niele i święta — U. S. uważa za słuszne i łatwo wykonalne przez pkt. a) ustalenie kolejnych wzajemnych dyżurów lekarzy O. Z. w poszczególnych miejscowościach i pkt. b) wprowadzenie w soboty jednorazowego przyjęcia chorych.
4. Praca lekarzy O. Z. w nocy, w niedziele i święta, polegająca na udzieleniu pomocy w przypadkach nagłych, a zorganizowana w systemie dyżurów nie może być opłacana dodatkowo, ze względu na wprowadzone już dwie podwyżki uposażeń, które obejmują należność za pełnienie całokształtu pracy, a za tym i udzielanie pomocy lekarskiej poza ustalonymi godzinami przyjęć w gabinecie lub wizytami w terenie.

Stan finansowy instytucji jest zły, dalsze zwiększenie wydatków personalnych dla lekarzy O. Z. jest niemożliwe. Obecnie odejście ca 15.000 ubezpieczonych, dobrych płatników, przy wyższych stawkach a małym ryzyku — obniży wydatnie aktywa U. S. Duże przekroczenia preliminarza budżetowego w pozycjach szpitali, leków i zasiłków, spowodowane są w znacznej mierze przez nieracjonalną gospodarkę niektórych lekarzy i pogarszają stan finansowy Instytucji.

5. Projekt udzielenia pomocy lekarskiej w nocy i w święta na terenie O. Z. przez Pogotowie Zrzeszenia — U. S. uważa za niewykonalne technicznie ze względu na: znaczne trudności wzywania telefonicznie Pogotowia przez chorych, a zwłaszcza w nocy, złe drogi na wielu terenach, (niemożność dojazdu Pogotowia autem do chorych, zamieszkałych

przy drogach miękkich, trudność, często niemożność znalezienia mieszkań chorych na krańcach osiedli lub wsi, nieoświetlonych, często nieposiadających ulic lub numeracji domów, wreszcie ze względu na opóźnienie udzielania pomocy, jeśli jest ono uzależnione od powyższych warunków.

6. U. S. nie widzi możliwości i słuszności stwarzania lekarzowi U. S. na prowincji takich warunków pracy, które są możliwe jedynie w większych miastach (gdzie czynne są pogotowia), ponieważ warunki tej pracy odmienne są w swych zasadach w całej Polsce, czy to w stosunku do lekarzy wolnopraktykujących, czy też lekarzy U. S.
7. U. S. do pkt. I protokołu z dn. 14.VIII. 1938 r. (zwrot kosztów za korzystanie z lokali) utrzymuje nadal swój projekt zgłoszony w imieniu Dyrekcji na posiedzeniu w dn. 26.VIII. 38 r. t. j. proponuje zwrot 50% kosztów komornego za dwa pokoje, zł. 50 za utrzymanie lokalu oraz zwrot za służbowe rozmowy telefoniczne zamiejscowe.

Dr. Hołówkowa oświadcza w imieniu Zarządu Zrzeszenia, iż lekarze O. Z. i Zrzeszenie uważają treść protokołu z dn. 14.VII. 38 r. za obowiązującą Ubezpieczalnię Społeczną.

Na tym zakończono pertraktację porozumiewawczą i następnie obie strony t. j. przedstawiciele U. S. i Zarządu Zrzeszenia lekarzy O. Z. ustalili zgodnie, iż pertraktację w sprawach treści punktów I, II i IV protokołu z dnia 14.VII. 38 r. prowadzone mają być nadal w okresie mies. września 1938 r., czyli tym samym uprzedni termin zakończenia pertraktacji (ustalony w protokóle z dnia 14. VII. 38 r.) na dzień 31. VIII. 1938 r. przedłuża się do dnia 30 września 1938 r.

PRZEDSTAWICIELE ZRZESZENIA L. U. S.
oraz DELEGACI LEKARZY OBWODU
ZAMIEJSKIEGO:

- (—) Dr. Hołówkowa
- (—) Dr. Dokowski
- (—) Dr. Jachno Edmund

PRZEDSTAWICIELE
UBEZPIECZALNI SPOŁECZNEJ:

- (—) Dr. Martyszewski
- (—) Dr. M. Zajac
- (—) Dr. S. Zamecki
- (—) Dr. E. Klemczyński
- (—) Dr. Z. Kozłowski

PROTOKÓŁ

piątego posiedzenia Porozumiewawczego Przedstawicieli Działu Lecznictwa, Zrzeszenia Lekarzy U. S. i Delegatów Lekarzy O. Z., odbytego w dniu 2. IX. 38 r. w siedzibie U. S. w Warszawie.

Obecni: Z ramienia Działu Lecznictwa Zast. Lek. Nacz. Dr. Klemczyński, z ramienia Zrzeszenia L. U. S. Dr. Rytel, Dr. Kozłowski, Dr. Niedzielski. Delegaci Lekarzy O. Z. — Dr. Dokowski, Dr. Jachno, r. Pająk.

Zast. Lek. Nacz. streścił przebieg uprzednich czterech posiedzeń porozumiewawczych w stosunku do pkt. nieuzgodnionych.

Następnie Dr. Rytel, jako Prezes Zrzeszenia złożył następujące oświadczenie: lekarze nadal podtrzymują zgłoszone uprzednio wnioski i nie mogą przyjąć propozycji Ubezpieczalni zgłoszonej na posiedzeniu porozumiewawczym w dniu 30. VII. 38 r. (czwarte posiedzenie). Dr. Rytel proponuje U. S. aby jeszcze raz rozważyła zajęte przez siebie na tym posiedzeniu stanowisko i udzieliła konkretnej odpowiedzi lekarzom w dniach najbliższych, ponieważ lekarze nie mogą pójść na dalsze ustępstwa, a stojąc na gruncie legalizmu, będą zmuszeni przenieść pertraktację na teren Władz Nadzoru, w pierwszym rządzie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, za tym Inspektoratu Pracy i Ministerstwa Opieki Społecznej — w tym przypadku o ile odpowiedź Ubezpieczalni w stosunku do wniosków lekarzy będzie odmowna. Dr. Rytel zaznacza, że stan finansowy Ubezpieczalni nie jest tak zły, o czym posiada nieoficjalne otrzymane informacje.

Zastępca Lekarza Naczelnego oświadczył, że wiadomości o dobrym stanie finansów Ubezpieczalni wymagają dokładnego sprawdzenia, ponieważ nieodpowiadają rzeczywistości.

Na tym posiedzeniu zamknięto i wyznaczono termin następnego na dz. 8 lub 9. 10. 1938 r. o godz. 20.

PRZEDSTAWICIELE ZRZESZENIA I LEKARZY O. Z.

(—) Dr. Rytel

(—) Dr. Dokowski

PRZEDSTAWICIEL DZIAŁU LECZNICTWA Dr. Eł Klemczyński

PROTOKÓŁ

szósteego posiedzenia porozumiewawczego Przedstawicieli Działu Lecznictwa, Zrzeszenia Lekarzy U. S. i Delegatów Lekarzy O. Z. odbytego w dniu 9. IX. 38 r. w siedzibie U. S. w Warszawie.

Obecni: Z ramienia Działu Lecznictwa Zast. Lek. Nacz. Dr. Klemczyński i Lek. Nacz. O. Z. Dr. Kasperowicz. Z ramienia Zrzeszenia Dr. Rytel Dr. Ho-

łówkowa, Dr. Kozłowski, Dr. Niedzielski i Dr. Skolimowska. Delegaci Lekarzy O. Z. Dr. Dokowski, Dr. Jachno i Dr. Pająk.

Otwierając posiedzenie Zast. Lek. Naczelnego stwierdził, że odbywa się ono w terminie ustalonym na uprzednim posiedzeniu i następnie złożył Imieniem Dyrekcji Ubezpieczalni następujące oświadczenie:

Ubezpieczalnia przyjęła do wiadomości oświadczenie Prezesa Zrzeszenia Dr. Rytla, złożone na posiedzeniu w dniu 2. IX. 38 r. i podaje do wiadomości Zarządu Zrzeszenia L. U. S. oraz delegatów lekarzy O. Z., że podtrzymuje nadal swe stanowisko, wypowiedziane na posiedzeniu porozumiewawczym w dniu 30. VIII. 38 r., a ujęte w siedmiu punktach protokołu tegoż posiedzenia, czyli tym samym Ubezpieczalnia nie przyjmuje projektu Zrzeszenia i delegatów lekarzy O. Z., przedłożonych na odbytych posiedzeniach porozumiewawczych w dniach 17, 22, 26 i 30. VIII. 1938 r. oraz 2. IX. 38 r.

W odpowiedzi Prezes Rytel oświadczył, że Zrzeszenie L. U. S. oraz delegaci lekarzy O. Z. nie mogą zgodzić się ze stanowiskiem Ubezpieczalni, nie mogą zmienić swych zgłoszonych wniosków, a za tym zgodnie z oświadczeniem z dnia 2. IX. 38 r. przeniosą pertraktację na teren Władz Nadzoru.

Następnie Zast. Lek. Nacz. Dr. Klemczyński stwierdził, że w wyniku przeprowadzonych posiedzeń porozumiewawczych uzgodniony został pkt II., a nieuzgodnione zostają pkt. I i IV protokołu z dnia 14. 7. 38 r. wobec czego pertraktację należy uważać za zakończone na terenie Ubezpieczalni.

Na tym posiedzeniu zamknięto i przyjęto, aby protokoły sześciu zebrań porozumiewawczych uzgodnione zostały w dniu 14. IX. 38 r. podpisane w dwu egzemplarzach przez przedstawicieli obu stron (jako oryginały) i doręczone stronom po jednym egzemplarzu.

PRZEDSTAWICIELE ZRZESZENIA I LEKARZY O. Z.

(—) Dr. A. Rytel,

(—) Dr. Hołówkowa

(—) Dr. Z. Kozłowski

(—) Dr. Dokowski

(—) Dr. Jachno

PRZEDSTAWICIELE DZIAŁU LECZNICTWA:

(—) Dr. E. Klemczyński

(—) Dr. Kasperowicz.

Dodatkowe wyjaśnienie

Odnosnie do artykułu mego z Nr. 3 „Wiad. Lek. Ubezp.” dodać muszę, że w pełni oceniam użyteczność i celowość pracy urzędu sanitarno-obyczajowego, a informacje dane mi z powyższego urzędu należy rozumieć nie

jako radę faktyczną, lecz stwierdzenie, że zdarzają się wypadki anonimowego zawiadomienia o zakażeniach wenerycznych.

Dr J. Mozołowska.

Komunikaty Zarządu

POTRĄCENIA Z POBORÓW NA DZIEŃ 1. XI. 38.

Zarząd Zrzeszenia Lekarzy Ubezp. Społ. za wiadomiamia niniejszym, że przy wypłacie pensji w dniu 1 listopada 1938 r. będzie potrącona suma Zł. 21.— (dwadzieścia jeden) a mianowicie:

Zrzeszenie IV kwartał 1938 r. . . . . Zł. 6.—
Kasa Pogrzebowa za 3-ch zmarłych
Kolegów: 1) Dr. Wójcikowskiego
Stanisława, 2) Dr. Konecznego Cze-
sława i 3) Dr. Abramowicza Michała Zł. 15.—
Razem Zł. 21.—

oraz z pensji za miesiąc grudzień 1938 r. Zł. 5.— tytułem składki do Kasy Pogrzebowej za zmarłego Kolegę Dr. Janczewskiego Stefana.

UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNO- ŚCI CYWILNEJ.

Koledzy we własnym interesie powinni ubezpieczać się od odpowiedzialności cywilnej za pośrednictwem Zrzeszenia. Wysokość odszkodowania wynosi: za uszkodzenie cielesne jednej osoby zł. 25.000.—, kilku osób zł. 75.000.— i za uszkodzenie cudzej własności 5.000.— zł. Roczna składka ubezpieczeniowa zł. 14.93.—.

Z RODZINY LEKARSKIEJ.

Zbiórka na budowę schroniska dla wdów i sierot po lekarzach dała do 15 września 1938 r. zł. 62.683.—. Zarząd Rodziny Lekarskiej

apeluje do wszystkich PP. Kolegów, by nie zabrakło nikogo na liście Ofiarodawców Schroniska, co da możliwość do rozpoczęcia budowy!

ZEBRANIE LEKARZY OBWODU III (WOLA).

Dnia 4.X. b. r. odbędzie się w lokalu Zrzeszenia ul. Koszykowa 37 o godz. 20.30 zebranie lekarzy obwodu III (Wola), oraz lekarzy przyrodolecznictwa, szpitala U. S. Rentgena, komisji lekarskich, oraz lekarzy pracujących w laboratoriach U. S.

Porządek dzienny.

- 1) Sprawozdanie z dotychczasowej działalności Zarządu i Rady Zrzeszenia.
- 2) Nowe wytyczne umowy z lekarzami.
- 3) Sprawa pertraktacji o nową umowę z U. S.
- 4) Wolne wnioski.

ZEBRANIE LEKARZY OBWODU V (TERENY ZAMIEJSKIE)

Dnia 9.XI. b. r. w lokalu Zrzeszenia ul. Koszykowa 37 o godz. 20.30 odbędzie się zebranie lekarzy Obwodu V.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawa zawartych umów z lekarzami terenów zamiejskich.
- 2) Sprawozdanie z działalności Zarządu i Rady.
- 3) Nowe wytyczne.
- 4) Wolne głosy.

Ceny ogłoszeń: 140 zł. za stronę na okładce. 120 zł. za stronę przed i po tekście, 60 zł. — 1/2 i 30 zł. — 1/4; 100 zł. za stronę wewnętrzną, 50 zł. — 1/2 i 25 — 1/4.

Dyżury Redakcji co czwartek 8—9 wiecz. w lokalu Zrzeszenia Koszykowa 37, tel. 8-82-54.

Adres Redakcji: ul. Leszczyńska 8 m. 3

Wydawca: Dr. Aleksander Rytel.

Redaktor: Dr. Sabina Różycka

Zakłady Graficzne B. Pardecki i S-ka, Sp. z o. o. Warszawa, Żelazna 56, tel. 5.22-05

„EMPHYSAL”

Nr. rej. 1254

dwujodek kofeino-teobrominowy

Wprowadzony do Lekospisów: **Ubezpieczalni Społecznych**, Szpitalnictwa, Kolei Państwowych i innych.

W S K A Z A N I A

1. Rozedma płuc (Emphysema pulmonum)
2. Nieżyt oskrzeli i dróg oddechowych (Bronchitis chronica)
3. Miażdżycza naczyń obwodowych i wieńcowych serca (Sclerosis)
4. Dychawica sercowa i oskrzelowa (Asthma cardiacum et bronchiale)
5. Przewlekłe schorzenia mięśnia sercowego (Myodegeneratio musculi cordis)
6. Wzmożone ciśnienie krwi (Hypertensio).

SPOSÓB UŻYCIA: Dziennie 2—5 łyżeczek od herbaty podług wskazówek lekarza

ZAKŁADY CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNE

„VAPOR” Mgr. R. HERYNOWSKI Warszawa, Żelazna 30. Tel. 6.61-39

Od Redakcji:

LEK CAŁKOWICIE WYKONANY W KRAJU.

Poleca się uwadze Koleżanek i Kolegów.

PANCREAS KLÄVE

Wszystkie
czynne fermenty
trzustki

Tabletki
Proszek do receptury